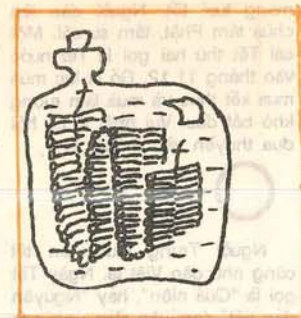

mừng tài lộc sẽ đến trong năm mới. Thoạt đầu ý nghĩa cũng hay hay nhưng dần dần đã biến thành hủ tục, một hình thức biểu xén trả ơn với số tiền khá lớn hoặc hiện vật tương đương mà người biểu lặn người nhận đều khổ tâm.

Ngày đầu năm dân ta có thói xem bói, lên chùa xin một quẻ xăm chiêm đoán vận mạng, công danh, tình duyên, gia đạo v.v... Người yêu văn chương thì bói Kiều. Vẫn biết là không đáng tin mà nhiều người vẫn thích xem bói, xem cho vui, nào là chỉ tay, bói bài, tử vi, bói chữ ký, coi tướng v.v...

Người khách đầu tiên đến thăm nhà thì gọi là xông nhà. Người khách mà tư cách chừng chạc, có địa vị, tính tình rộng rãi nhân hậu hoặc thuộc loại thành công trong xã hội thì chủ nhà lấy làm vinh hạnh, cho là điềm may mắn.

Người sống bằng ngòi bút thích tục khai bút đầu năm. Ngày xưa khi cụ học còn thịnh, các ông đồ thường khai bút đầu năm với những chữ nho trên giấy hoa tiên, giấy điều. Đối với các cụ, việc khai bút là hệ trọng. Từ khi cụ học tàn tạ, tục treo liễn, câu đối tết vào ngày xuân đã gần như biến mất.

Người Việt và Hoa đều có phong tục múa lân vào ngày Tết vì kỳ lân là biểu tượng của thái bình.

Những người còn giữ phong tục xưa thì hay kiêng cử đủ thứ vào ngày Tết: không được quét nhà và hốt rác đổ đi (ảnh hưởng phong tục Trung Quốc); không được động chạm đất đai (động thổ) như đào bới đất, đóng cọc, giã cối, búng cây...; không được làm vỡ bát đĩa ly cốc; không nói thô tục, cau có, chửi mắng, cãi nhau...; kiêng mặc áo trắng (màu tang tóc); người đang mang đại tang không được đến nhà khác chúc tết; trong ba ngày tết đi đâu thì phải về cùng trong ngày (có đi mà không có về thì xui xẻo cho gia đình!); gia đình Phật tử thì ăn chay ngày Mừng một Tết...

Điều hấp dẫn nhất ngày Tết là nguồn lương thực phong phú: bánh chưng, bánh tét, bánh ít, bánh tổ (ảnh hưởng người Hoa), chè kho, dưa hấu, thịt mỡ, giò thủ, dưa (hành, kiệu, giá), hạt dưa, mứt kẹo...

Phong tục ngày Tết cũng như vô số các phong tục của một nước phản ánh bản sắc của một dân tộc, những nếp sống và về nếp suy nghĩ của họ, nó chính là yếu hình thành nên văn minh của dân tộc đó.

AM.

NHẬT BẢN: KHÔNG CHỈ LÀ MỘT CƯỜNG QUỐC KINH TẾ

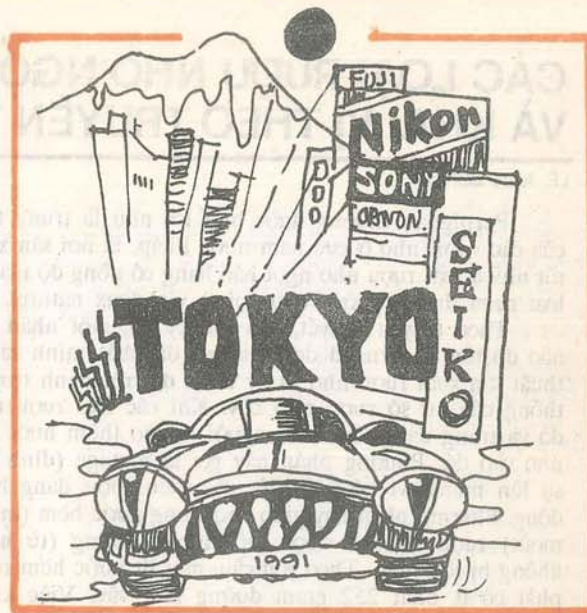
“AI NẮM ĐƯỢC QUYỀN XUẤT BẢN MỘT QUYỀN SÁCH, MỘT ĐĨA HÁT, MỘT CUỐN PHIM, ĐANG NẮM TRONG TAY CHÌA KHOÁ VÀO THẾ KỶ 21”, ALVIN TOFFLER, POWER SHIFT”.

Ngày 16.7.1990 vừa qua, công ty Japan Highway Public Corporation vừa hoàn trả ngân khoản 7 triệu đô-la vay của Ngân hàng Thế giới cách đây đúng 25 năm hầu xây dựng xa lộ nối liền Tokyo và Nagoya. Ngày 16.7.1990 là một ngày đáng nhớ vì lẽ đó là ngày mà Nhật Bản hoàn toàn dứt nợ nước ngoài. Lẽ ra, Nhật Bản đã có thể thanh toán sớm hơn 7 triệu đô-la chẳng là gì cả so với một nền kinh tế có tổng sản lượng lên đến 3222 tỉ đô-la, thế nhưng tội gì thanh toán trước kỳ hạn phải không?

25 năm trước, ngày J.Burke Knapp, Chủ tịch Tiểu ban Tín dụng Ngân hàng Thế giới, còn nhớ rõ: “Lúc đó, chúng tôi rất bi quan, hồ nghi về khả năng thanh toán của Nhật Bản”. Nước Nhật, lúc đó, đã đã được biết đến qua Tokyo Olympics 64 lần đầu tiên được trực tiếp truyền hình, vẫn còn là một nước nghèo dưới mắt phương Tây. Thế mà ngày nay, Nhật Bản đang là chủ nợ của thế giới với 400 tỉ đô-la cho vay cùng khắp. Trong số 10 người giàu nhất thế giới, tỉ phú đôla, đã có 5 người Nhật với các thứ hạng 1, 2, 5, 7, 9 (Pháp không có được đến nửa chỗ trong bảng xếp hạng này). Trong số 10 ngân hàng đứng đầu thế giới về tích sản năm 89 đã có đến 7 ngân hàng Nhật với các thứ hạng 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9. Riêng một mình Nhật đã tích lũy phân nửa con số tiết kiệm toàn cầu. Kiếm tiền như người phương Tây, dành dụm như người phương Đông, đó chính là ưu thế của người Nhật so với người Âu Mỹ. Mặt khác nền tài chính công của Nhật lại thặng dư ngân sách trong khi Âu Mỹ luôn thâm thủng. Dành dụm như người phương Đông còn đồng nghĩa tiêu pha như người phương Đông, nghĩa là chất chiu: tuy nền sản xuất tăng hơn phân nửa kể từ 1980, sức mua của người Nhật chỉ tăng trộm trèm 1/3. Tích lũy đã đành, nhưng sử dụng tích lũy đó như thế nào lại là một chuyện khác. Trước hết họ xâm nhập rồi vơ vét các cổ phiếu của thị trường chứng khoán Wall Street, đến tỉ lệ 40% trị giá vơ vét không phải để “ngâm” cho kẹt vốn mà là sáng

mua vào, chiều bán ra, đến nỗi các tay cambiste (chuyên viên hối đoái, chứng khoán) Mỹ phải gọi đó là sách lược hot potatoes (khoai nóng, từ tay trái sang tay phải). Năm 1989, các tay tài phiệt Nhật Bản đã mua vào 1684 tỉ đô-la cổ phiếu Mỹ, bán ra 1590 tỉ đô-la cổ phiếu. Sự có mặt của người Nhật tại Wall Street dự giá trị để khuynh đảo nền kinh tế Mỹ, bằng có là trong vụ khủng hoảng - mini tháng 10.89, Thủ trưởng Ngoại vụ Bộ Tài chính Nhật Makoto Utsumi, đã vác mặt lên trời, búng tay nói với giới hữu trách tài chính Mỹ: "Quý vị yên tâm. Giới tài chính Nhật biết luật chơi". Chính thái độ biết luật chơi này đã giúp Wall Street thoát khỏi sự phá sản. Thế nhưng từ đó, Nhật Bản đã bớt quan tâm đến Wall Street để quay sang dòm ngó châu Âu, châu Âu 12 nước giàu có chứ không phải một Đông Âu đói uớt dầu. Đồng thời, Nhật Bản cũng dòm ngó châu Á, sau khi đã tràn ngập đầu tư vào Nam Triều Tiên hoặc Đài Loan trong hai năm 85-86, và giờ đây là khu vực Đông Nam Á. Hãy xem tấm bản đồ phân bố đầu tư của Nhật tại khu vực này: tại Thái Lan là lĩnh vực bần ghê, đồ chơi, xe cộ; tại Indônêxia là lĩnh vực dệt... Nhưng coi chừng, họ thiên về đầu tư từng phân xưởng sản xuất hơn là cả một dây chuyền sản xuất từ A đến Z theo kiểu châu Âu. Một chiếc Toyota sản xuất tại châu Á sẽ mang chữ ký của Philippin trên bộ phận truyền lực, chữ ký của Malaixia trên bộ phận điều khiển, chữ ký Thái Lan trên motor, và tới đây, sẽ mang chữ ký Việt Nam trên các xe chuyên chở hành khách 6 bánh và 10 bánh, một khi liên doanh giữa Toyota Corp và Charoen Pokphand Group (Thái) đạt đến một thỏa hiệp liên doanh với Việt Nam trong một dự án xây dựng nhà máy lắp ráp xe hơi (The Nation, 18.12.90). Một đại diện của một trong những tập đoàn công nghiệp lớn nhất của Nhật Bản nói với người viết bài: "Chỉ cần lệnh cấm vận được tháo gỡ, chúng tôi sẽ xây dựng một chuỗi nhà máy lắp ráp hàng điện tử từ TPHCM ra đến ngoài Bắc". Đây không phải là một lời nói đùa mang tính chất "nở" cho oai! Người cầm đầu phái bộ thương mại Pháp tại Singapore cũng đã nói với người viết bài này: "Chúng tôi không phải là người Nhật, họ có thừa tiền".

Đằng sau của bức "mề đay" đầu tư tại chỗ từ Mỹ sang Âu đến Á là gì? Lợi nhuận, tất nhiên. Chính phục trong chiều sâu? Đúng thế. Trong lịch sử nhân loại, một đế quốc thôn tính thế giới bằng vũ lực chưa hẳn đã chế ngự các thuộc quốc bằng chiều sâu văn hoá. Nhật Bản sẽ không cần đến một sự chinh phục kiểu đó. Sự chinh phục bằng kinh tế sẽ ăn sâu vào trong xương tuỷ của nền văn hoá các nước sở tại. Việc hăng

Sony trong năm 90 này đã mua lại với giá 5 tỉ đô-la hãng phim Mỹ Columbia và hãng đĩa CBS, tiếp sau đó là việc Matsushita mua lại với giá 8 tỉ đô-la hãng phim Universal có nghĩa là Nhật sẽ hoàn toàn kiểm soát mạng lưới nghe nhìn của Mỹ, từ máy thu hình siêu nét đến chương trình truyền hình. Chưa hết, một tập đoàn ngân hàng Nhật đã cung cấp cho Walt Disney 600 triệu vốn làm phim. Một series phim video Ninja Nhật, ngay từ trước 1990, đã chẳng những chinh phục khán giả Mỹ để rồi chính người Mỹ, đầu là người Mỹ bình dân, phải sản xuất nhái lại Ninja Mỹ, là một trong những bằng chứng của sự xâm nhập và chinh phục này. Tất nhiên, Nhật Bản mới chỉ thò đôi chút nanh vuốt ra thôi: Nhật mới trong tháng 6.90 vừa chuyển từ hạng 5 lên hạng 2 trong danh sách góp vốn cho Quỹ tiền tệ quốc tế. Đồng yen vẫn chỉ đứng thứ ba sau đồng đô-la và đồng Đức mã trên thang biểu giá trị tham khảo và trú ẩn (chiếm 8% trừ tệ trong các ngân hàng thế giới so với 59% và 23% là đô-la và Đức mã). Chỉ vài năm nữa thôi, mọi nanh vuốt sẽ không những giương ra mà còn là vỗ chụp.

Mặc cho đồng yen có xuống giá-một sự xuống giá gây phiền toái cho các nước bạn hàng của Nhật, đặc biệt là Mỹ; mặc cho sự lệ thuộc vẫn cứ tiếp tục đối với nguồn đầu hoá nhập khẩu từ Trung Đông, năm 90 vừa qua Nhật vẫn thặng dư mậu dịch 60 tỉ đô-la. Các tính toán của OCDE cho thấy mức độ tăng trưởng của Nhật trong năm 91 này sẽ là 4,1%, gấp đôi mức độ tăng trưởng của Mỹ, Pháp... Năm 2000 sẽ là một ám ảnh cho châu Âu nếu như châu Âu 12 nước không kịp hợp nhất kinh tế.

DD.